

หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง
หลักสูตรการทอผ้าขาวม้าไหม จำนวน ๓๕ ชั่วโมง
กลุ่มอาชีพพาณิชย์กรรมและบริการ
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสุรินทร์

ความเป็นมา

โลกในปัจจุบันนี้มีการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีการติดต่อสื่อสารกันระหว่างกันในประเทศและต่างประเทศง่ายขึ้นหรือที่เราเรียกว่า “โลกไร้พรมแดน” จึงเป็นผลทำให้มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมซึ่งกันและกันกับชาวต่างชาติ วัฒนธรรมไทยจึงมีการเปลี่ยนแปลงไปทั้งทางด้านวิถีชีวิตและเทคโนโลยีซึ่งปัจจุบันมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตอย่างมาก ส่งผลให้การดำเนินชีวิตแบบดั้งเดิมของคนในท้องถิ่นจึงลดน้อยลง

อาชีพการทอผ้าขาวม้าไหมเป็นอีกอาชีพหนึ่งที่มีอยู่กับสังคมไทยมาช้านาน ตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษและมีการสืบทอดต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่นจนถึงปัจจุบัน แต่เนื่องจากปัจจุบันมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาจึงทำให้กรรมวิธีในการทอผ้าขาวม้าไหมแบบดั้งเดิมของคนไทยจึงเปลี่ยนไปและเริ่มก้าวเข้าไปสู่ระบบอุตสาหกรรมมากขึ้น ซึ่งอาจทำให้วิถีการประกอบอาชีพที่เกิดจากภูมิปัญญาในท้องถิ่นเริ่มสูญหายไปช้า ๆ และไม่เหลือไว้ให้ลูกหลานได้ศึกษาเพื่อการสืบสานและอนุรักษ์อีกต่อไปในอนาคต

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสุรินทร์ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการประกอบอาชีพการทอผ้าขาวม้าไหม ในฐานะที่เป็นหน่วยงานสนับสนุนด้านการจัดการศึกษาให้กับกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ขาดโอกาสและผู้พลาดโอกาส และต้องการพัฒนาอาชีพของตนให้มีความมั่นคงและต้องการอนุรักษ์การทอผ้าขาวม้าไหมตามวิถีภูมิปัญญาท้องถิ่นแบบดั้งเดิม จึงได้จัดทำหลักสูตรการประกอบอาชีพการทอผ้าขาวม้าไหมขึ้นโดยเน้นให้กลุ่มเป้าหมายสามารถประกอบอาชีพการทอผ้าขาวม้าไหมและมีงานทำอย่างมั่นคง

หลักการของหลักสูตร

หลักสูตรการประกอบอาชีพการทอผ้าขาวม้าไหม มีหลักการดังนี้

๑. เป็นการ จัดหลักสูตรด้านพาณิชย์กรรมและบริการที่มีความยืดหยุ่น ทั้งด้านหลักสูตร การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เน้นบูรณาการให้สอดคล้องกับศักยภาพด้านต่าง ๆ ๕ ด้าน ได้แก่ ศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติในเขตพื้นที่ให้บริการ ศักยภาพของพื้นที่ตามลักษณะภูมิอากาศ ศักยภาพของภูมิประเทศ และทำเลที่ตั้ง ศักยภาพของศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต ศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในเขตพื้นที่

๒. การจัดการศึกษาการประกอบอาชีพการทอผ้าขาวม้าไหม มุ่งเน้นให้ผู้ไม่มีอาชีพ ผู้มีอาชีพแล้วและต้องการพัฒนาอาชีพของตนให้มีความมั่นคง รวมทั้งผู้ประสบภัย โดยจัดการศึกษาอย่างทั่วถึงเท่าเทียมกัน และเน้นความรู้คู่คุณธรรม

๓. ส่งเสริมให้มีความร่วมมือในการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่าย

๔. การจัดการเรียนรู้ มุ่งเน้นการอบรมสัมมนา เพื่อพัฒนากลุ่มเป้าหมายผู้ไม่มีอาชีพ หรือผู้ที่มีอาชีพแล้วและต้องการพัฒนาอาชีพของตนให้มีความมั่นคง ให้มีความพร้อมที่จะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดมุ่งหมาย

หลักสูตรการประกอบอาชีพการทอผ้าขาวม้าไหม มีจุดมุ่งหมาย ดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนตัดสินใจประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับศักยภาพตนเอง ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม
2. เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะความรู้ ความเข้าใจ เทคนิคการทอผ้าขาวม้าไหม สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้
3. เพื่อเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นและอาชีพดั้งเดิมของบรรพบุรุษ

เป้าหมาย

ประชาชนทั่วไปที่มีความต้องการพัฒนาความรู้ ความสามารถทักษะในการประกอบอาชีพ เป็นการเพิ่มรายได้ ตลอดจนกลุ่มเป้าหมายตามนโยบายรัฐ อาทิ กลุ่มผู้สูงอายุ ผู้พลาด ผู้ด้อยและผู้ขาดโอกาส กลุ่มเยาวชนนอกระบบ กลุ่มวัยแรงงาน

ระยะเวลา

ระยะเวลาเรียนตลอดหลักสูตร จำนวน ๓๕ ชั่วโมง แบ่งเป็น

1. ภาคทฤษฎี จำนวน ๙ ชั่วโมง
2. ภาคปฏิบัติ จำนวน ๒๖ ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๑	ช่องทางการประกอบอาชีพการทอผ้าขาวม้าไหม	๑.๑ อธิบายความสำคัญของการประกอบอาชีพการทอผ้าขาวม้าไหมได้ ๑.๒ อธิบายความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพการทอผ้าขาวม้าไหม ๑.๓ บอกและหาแหล่งเรียนรู้ได้	๑.๑ ความสำคัญของการประกอบอาชีพการทอผ้าขาวม้าไหม ๑.๒ ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพการทอผ้าขาวม้าไหม ๑.๓ ศึกษาหาความรู้แหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพการทอผ้าขาวม้าไหม	๑.๑ ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร สื่อ อิเล็กทรอนิกส์ สถานประกอบการ สื่อของจริง สื่อบุคคลในชุมชน ประเทศ และโลก เพื่อนำข้อมูลมาคิดวิเคราะห์ และใช้ในการประกอบอาชีพการทอผ้าขาวม้าไหมในชุมชน ๑.๒ วิเคราะห์อาชีพที่เกี่ยวข้องกับการทอผ้าขาวม้าไหมที่พบได้ในชุมชน จากข้อมูลต่าง ๆ ๑.๓ ศึกษาดูงานในสถานประกอบการ แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ในอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการทอผ้าขาวม้าไหม เพื่อรู้ทิศทางประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการทอผ้าขาวม้าไหม โดยใช้กระบวนการคิดเป็นและความ เป็นไปได้ตามศักยภาพ ๕ ด้าน ได้แก่ ศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติในแต่ละพื้นที่	๕	-

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
				ศักยภาพของพื้นที่ตามลักษณะภูมิอากาศ ศักยภาพของภูมิประเทศของจังหวัด ศักยภาพของศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของจังหวัด และศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในจังหวัด		
		๑.๔ สามารถบอกทิศทางการประกอบอาชีพ การทอผ้าขาวม้าใหม่ได้	๑.๔ ทิศทางการประกอบอาชีพการทอผ้าขาวม้าใหม่	๑.๔ ครู ผู้เรียน และผู้รู้ ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับทิศทางการประกอบอาชีพการทอผ้าขาวม้าใหม่ในรูปแบบที่เหมาะสมกับตนเอง เช่น ลูกจ้าง เจ้าของกิจการ ร่วมทุน พ่อค้าคนกลางแปรรูปผลิตภัณฑ์ ฯลฯ โดยคำนึงถึงความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ ความคุ้มค่าและความต้องการของตลาด	๒	๓
๒	ทักษะการประกอบอาชีพการทอผ้าขาวม้าใหม่	๒.๑ อธิบายความรู้พื้นฐานและสาธิตการเตรียมวัสดุอุปกรณ์	๒.๑ ความรู้พื้นฐานและสาธิตการเตรียมวัสดุอุปกรณ์	๒.๑ วิทยากรบรรยายให้ความรู้พื้นฐานและการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ <ul style="list-style-type: none"> - ประวัติความเป็นมาวัฒนธรรม - กระบวนการรูปแบบ - ความสำคัญและประโยชน์ - ขั้นตอนการเตรียมใหม่สำหรับการทอ - เลือกเส้นไหม - สาธิตการเตรียมวัสดุดิบและส่วนประกอบอื่น ๆ 	๒	๓
		๒.๒ สามารถอธิบายและสาธิตการออกแบบและการย้อมไหมได้	๒.๒ การออกแบบและการย้อมสีไหม <ul style="list-style-type: none"> - วัสดุอุปกรณ์ - วิธีการขั้นตอนการออกแบบและย้อมสีไหม - ข้อควรระวังในการย้อมสีไหม - ตรวจสอบความถูกต้องของลวดลาย 	๒.๒ วิทยากรบรรยายให้ความรู้และสาธิตการออกแบบและย้อมสีไหม <ul style="list-style-type: none"> - การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ - บอกขั้นตอนและสาธิตการออกแบบและย้อมสีไหม - ตรวจสอบความถูกต้องของลวดลาย 	-	๕

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
		๒.๓ สามารถทอผ้าขาว ไหมและจำหน่ายได้	๒.๓ ขั้นตอนการทอ ผ้าขาวม้าไหม - การเตรียมกี่ - การนำหลอดพุ่งใส่ กระสวย - การเหยียบตะกรอ - การพุ่งกระสวย - การจัดลวดลายและแต่ง ริมขอบผ้า - การกระแทกฟืน - การชิงหน้าผ้าให้ตึง - การต่อเส้นไหมยืนและ เส้นไหมพุ่งเมื่อเส้นไหม ขาด - การปรับและปล่อยเส้น ไหมยืน - การทิวเส้นยืนขณะทอ - การเก็บกึ่งเมื่อหยุดพัก การทอ - แนะนำช่องทางการ จำหน่าย	๒.๓ วิทยากรสาธิตการทอ ผ้าขาวม้าไหมและให้ผู้เรียนฝึก ปฏิบัติจริง - การเตรียมกี่ - การนำหลอดพุ่งใส่กระสวย - การเหยียบตะกรอ - การพุ่งกระสวย - การจัดลวดลายและแต่งริมขอบ ผ้า - การกระแทกฟืน - การชิงหน้าผ้าให้ตึง - การต่อเส้นไหมยืนและเส้นไหม พุ่งเมื่อเส้นไหมขาด - การปรับและปล่อยเส้นไหมยืน - การทิวเส้นยืนขณะทอ - การเก็บกึ่งเมื่อหยุดพักการทอ - แนะนำช่องทางการจำหน่าย ผู้เรียน	-	๑๕
รวม					๙	๒๖

สื่อการเรียนรู้

๑. เอกสาร/ใบความรู้
๒. ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้
๓. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เช่น VCD , DVD ,อินเทอร์เน็ต
๔. ภูมิปัญญาท้องถิ่น
๕. ฝึกปฏิบัติจริง

การวัดและประเมินผล

๑. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีระหว่างเรียนและจบหลักสูตร
๒. การประเมินผลงานระหว่างเรียนจากการปฏิบัติ ได้ผลงานที่มีคุณภาพสามารถสร้างรายได้ และจบหลักสูตร

เกณฑ์การจบหลักสูตร

๑. มีเวลาเรียน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
๒. มีผลการประเมินตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐
๓. มีผลงานที่มีคุณภาพ

คณะกรรมการจัดทำหลักสูตร

๑. นางวิไลรัตน์ มีมงคล	ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ
๒. นางเมตตา กมลวัฒนานนท์	ตำแหน่ง ครู กศน.ตำบล
๓. นางวีรยา บุญปก	ตำแหน่ง ครู ตรีช.

คณะกรรมการพิจารณากลับกรองหลักสูตร

๑. นางมาลัย กุหลิมย์

หมายเหตุ สถานศึกษาสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาต่อเนื่อง พ.ศ.๒๕๕๔ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔ (ข้อ ๙) การจัดทำและพัฒนาหลักสูตร ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นผู้อนุมัติหลักสูตร โดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา

ลงชื่อ.....ผู้เสนอหลักสูตร

(นางวิไลรัตน์ มีมงคล)
ครูชำนาญการพิเศษ

ลงชื่อ.....ผู้เห็นชอบหลักสูตร

(นายสมพงษ์ สมทิพย์)

ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา

ลงชื่อ.....ผู้อนุมัติหลักสูตร

(นายพิเชษฐ์ ดียิ่ง)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสุรินทร์

แผนการจัดการเรียนรู้

วิทยาการ.....
 หลักสูตรการทอผ้าขาวม้าไหม จำนวน ๓๕ ชั่วโมง (เรียนวันละ ๕ ชั่วโมง)
 ระหว่างวันที่..... เวลาเรียน.....น.
 สถานที่จัด.....

วัน เดือน ปี/ เวลา	เนื้อหา	กระบวนการจัดการเรียนรู้	หมายเหตุ
วันที่..... เวลา.....	๑. ช่องทางการประกอบอาชีพการทอผ้าขาวม้าไหม ๑.๑ ความสำคัญของการประกอบอาชีพการทอผ้าขาวม้าไหม ๑.๒ ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพการทอผ้าขาวม้าไหม	๑.๑ ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สถานประกอบการ สื่อของจริง สื่อบุคคลในชุมชน ประเทศ และโลก เพื่อนำข้อมูลมาคิดวิเคราะห์ และใช้ในการประกอบอาชีพการทอผ้าขาวม้าไหมในชุมชน ๑.๒ วิเคราะห์อาชีพที่เกี่ยวข้องกับการทอผ้าขาวม้าไหมที่พบได้ในชุมชน จากข้อมูลต่าง ๆ	ทฤษฎี ๕ ชม.
วันที่..... เวลา.....	๑.๓ ศึกษาหาความรู้แหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพการทอผ้าขาวม้าไหม ๑.๔ ทิศทางการประกอบอาชีพการทอผ้าขาวม้าไหม	๑.๓ ศึกษาดูงานในสถานประกอบการ แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ในอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการทอผ้าขาวม้าไหม เพื่อรู้ทิศทางประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการทอผ้าขาวม้าไหม โดยใช้กระบวนการคิดเป็นและความเป็นไปได้ตามศักยภาพ ๕ ด้าน ได้แก่ ศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติในแต่ละพื้นที่ ศักยภาพของพื้นที่ตามลักษณะภูมิอากาศ ศักยภาพของภูมิประเทศของจังหวัด ศักยภาพของศิลปะวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของจังหวัด และศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในจังหวัด ๑.๔ ครู ผู้เรียน และผู้รู้ ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับทิศทางการประกอบอาชีพการทอผ้าขาวม้าไหม ในรูปแบบที่เหมาะสมกับตนเอง เช่น ลูกจ้างเจ้าของกิจการ ร่วมทุน พ่อค้าคนกลางแปรรูปผลิตภัณฑ์ ฯลฯ โดยคำนึงถึงความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ ความคุ้มค่า และความต้องการของตลาด	ทฤษฎี ๒ ชม. ปฏิบัติ ๓ ชม.
วันที่..... เวลา.....	๒. ทักษะการประกอบอาชีพการทอผ้าขาวม้าไหม ๒.๑ ความรู้พื้นฐานและสาธิตการเตรียมวัสดุอุปกรณ์	๒.๑ วิทยาการบรรยายให้ความรู้พื้นฐานและการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ - ประวัติความเป็นมาวัฒนธรรม - กระบวนการรูปแบบ - ความสำคัญและประโยชน์	ทฤษฎี ๒ ชม. ปฏิบัติ ๓ ชม.

วัน เดือน ปี/ เวลา	เนื้อหา	กระบวนการจัดการเรียนรู้	หมายเหตุ
		<ul style="list-style-type: none"> - ขั้นตอนการเตรียมไหมสำหรับการทอ - เลือกเส้นไหม - สาธิตการเตรียมวัตถุดิบและส่วนประกอบอื่นๆ 	
วันที่..... เวลา.....	๒.๒ การออกแบบและการย้อมสีไหม <ul style="list-style-type: none"> - วัสดุอุปกรณ์ - วิธีการขั้นตอนการออกแบบและย้อมสีไหม - ข้อควรระวังในการย้อมสีไหม - ตรวจสอบความถูกต้องของลวดลาย 	๒.๒ วิทยากรบรรยายให้ความรู้และสาธิตการออกแบบและย้อมสีไหม <ul style="list-style-type: none"> - การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ - บอกขั้นตอนและสาธิตการออกแบบและย้อมสีไหม - ตรวจสอบความถูกต้องของลวดลาย 	ปฏิบัติ ๕ ชม.
วันที่..... เวลา.....	๒.๓ ขั้นตอนการทอผ้าขาม้าใหม่ <ul style="list-style-type: none"> - การเตรียมกี่ - การนำหลอดพุ่งใส่กระสวย - การเหยียบตะกรอ - การพุ่งกระสวย - การจัดลวดลายและแต่งริมขอบผ้า - การกระแทกฟืน - การชิงหน้าผ้าให้ตั้ง - การต่อเส้นไหมยืนและเส้นไหมพุ่งเมื่อเส้นไหมขาด - การปรับและปล่อยเส้นไหมยืน - การหวีเส้นยืนขณะทอ - การเก็บกึ่งเมื่อหยุดพักการทอ - แนะนำช่องทางจำหน่าย 	๒.๓ วิทยากรสาธิตการทอผ้าขาม้าใหม่และให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริง <ul style="list-style-type: none"> - การเตรียมกี่ - การนำหลอดพุ่งใส่กระสวย - การเหยียบตะกรอ - การพุ่งกระสวย - การจัดลวดลายและแต่งริมขอบผ้า - การกระแทกฟืน - การชิงหน้าผ้าให้ตั้ง - การต่อเส้นไหมยืนและเส้นไหมพุ่งเมื่อเส้นไหมขาด - การปรับและปล่อยเส้นไหมยืน - การหวีเส้นยืนขณะทอ - การเก็บกึ่งเมื่อหยุดพักการทอ - แนะนำช่องทางจำหน่าย - วิทยากรสรุปและประเมินผลผู้เรียน 	ปฏิบัติ ๑๕ ชม.

ลงชื่อ.....วิทยากร

(.....)

วันที่...../...../.....

ลงชื่อ.....ครู กศน.ตำบล/ครู ศรช.

(.....)

วันที่...../...../.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจแผน

(.....)

วันที่...../...../.....

ลงชื่อ.....ผู้อนุมัติ

(.....)

วันที่...../...../.....

หมายเหตุ สถานศึกษาสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม